

УДК 378. 147

МОДЕРНІЗАЦІЯ АГРАРНОЇ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ МОДЕЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Рогач Ю.П., к.т.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Тел. (0619) 42-10-04

Анотація – Розглянуто проблеми модернізації аграрної освіти за допомогою сучасної моделі підготовки фахівців, що відповідатимуть європейським критеріям якості.

Ключові слова – освітній простір, Болонський процес, модель, фахівець, компетентнісний підхід, навчальний процес, практична підготовка, державна атестація.

Постановка проблеми. Увага освітянської галузі останнім часом зосереджена на реалізації принципів Болонської угоди, інтеграції до європейського освітнього простору. В зв'язку з цим основним орієнтиром є відповідність вітчизняної системи аграрної освіти вимогам болонської конвенції, впровадження в навчальний процес та адаптування своїх кредитних систем до „Європейської кредитно-трансферної системи” (ECTS), підготовка для аграрної галузі фахівця європейського рівня.

Аналіз останніх досліджень. Сьогодні більшість університетів України, в тому числі і Таврійський державний агротехнологічний університет, вже адаптували навчальний процес до європейських вимог. Міністерством освіти і науки України розроблено нормативну базу з питань кредитно-модульної системи організації навчального процесу, Видано відповідні накази [1], [2], [3], які є організаційно-правовою основою для широкого впровадження „Європейської кредитно-трансферної системи” у всіх вищих навчальних закладах України. Окремі складові частини сучасної моделі підготовки фахівців наведені в [4]. ТДАТУ – прагне бути лідером вітчизняної сільськогосподарської освіти. Про це свідчать і результати незалежного опитування, і рейтинги, виставки, його відомість в країні, позитивні відгуки роботодавців і популярність серед абітурієнтів. Щоб залишатися ведучим навчальним закладом в Південному регіоні України, ТДАТУ потрібно впевнено тримати курс на євроінтеграцію в рамках Болонського процесу, оперативно реагувати на виклики ринку та запити економіки, працювати на випередження, на завтрашній день.

Формування цілей статті (постановка задачі). Таким чином, метою статті є визначення та обґрунтування основних складових частин моделі підготовки фахівця сучасного професійного рівня для аграрної галузі країни.

Основна частина. Для успішного вирішення цієї важливої задачі в Таврійському державному агротехнологічному університеті на протязі останніх років використовується модель підготовки сучасного фахівця, основними особливостями якої є, в першу чергу, підвищення якості підготовки фахівців; виходячи зі статусу університету - інноваційна модель підготовки магістрів, європейських критеріїв якості, що визначені Болонським процесом. Модель організації процесу підготовки фахівців в Таврійському державному агротехнологічному університеті наведена на рисунку 1.

В плані підвищення рівня абітурієнтів університет орієнтується на пошук саме “своїх” абітурієнтів. На жаль система доуніверситетської підготовки – основа формування контингенту абітурієнтів та студентів ТДАТУ працює гірше, ніж того вимагають вимоги сьогодення. За останній рік суттєво зменшилась кількість студентів, прийнятих на перший курс після підготовчого відділення.

Впровадження незалежного тестування дозволило покращити якість та об’єктивність при відборі кандидатів на навчання. Але шкільна підготовка абітурієнтів, незважаючи на покращення абсолютних знань, виявляється зовсім незадовільною для продовження навчання у вищому навчальному закладі. В зв’язку з цим, передбачається і надалі розвивати систему доуніверситетської підготовки як основного джерела поповнення контингенту студентів, зосереджувати зусилля на прийомі абітурієнтів з коледжів та технікумів Університетського центру, покращенні їх підготовки з математики, фізики, інших профільних дисциплін; удосконалювати систему тестування абітурієнтів, підсиливши вимоги до їх знань з фундаментальних дисциплін з урахуванням попередньої профорієнтації.

Якість професорсько - викладацького складу і надалі залишається визначальною для підготовки висококваліфікованих фахівців. Важливими чинниками тут є підвищення кількості докторів та кандидатів наук, контроль якості проведення занять з боку керівництва, стажування та підвищення кваліфікації викладачів в умовах виробництва, покращення умов їх роботи (оптимізація навчального навантаження, перехід до раціонального співвідношення обсягів аудиторних і самостійних занять, тощо), наявність на кожній кафедрі провідних викладачів або групи викладачів – піонерів з дисциплін, що викладаються. Вони мають активно вивчати досягнення науки, техніки, технології, відвідувати спеціалізовані виставки, пропагувати новітні досягнення, читати лекції, готувати методичні та інформаційні матеріали для ши-

рокого застосування на всіх потоках факультету, надавати студенту знання випереджувального характеру, а не застарілі.

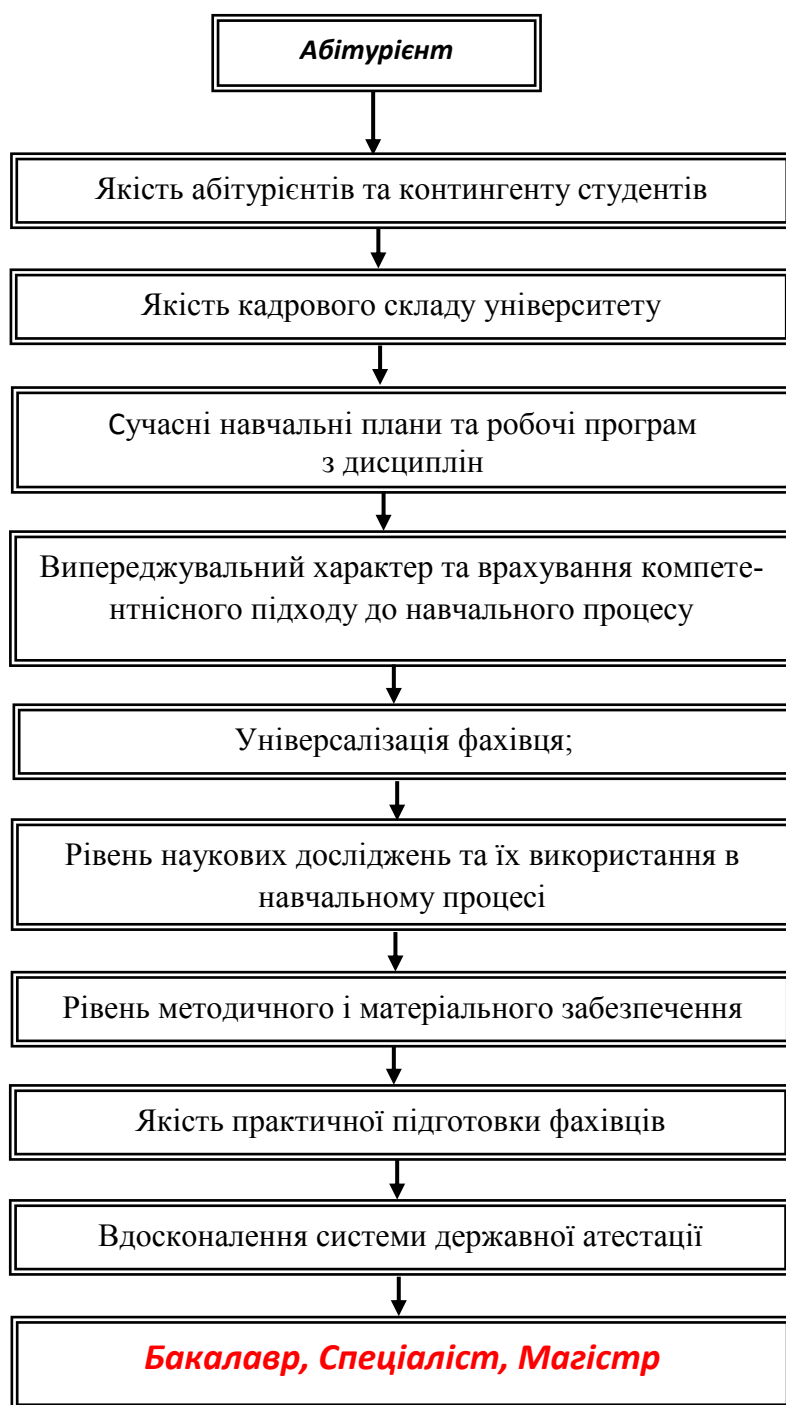


Рис. 1. Модель організації процесу підготовки фахівців в Таврійському державному агротехнологічному університеті

З цієї метою необхідно докорінно змінити навчальні плани шляхом введення таких дисциплін, як: інновації в сільськогосподарській техніці, сучасні закордонні технології вирощування та переробки сільськогосподарських культур, сучасна закордонна сільськогоспо-

дарська техніка, сучасні закордонні трактори та автомобілі, сучасні технології в тваринництві, сучасні закордонні сорти сільськогосподарських культур, засоби захисту рослин, добрива і т. ін. і викладати ці дисципліни оті, так звані, піонери.

З метою урахування компетентнісного підходу, що полягатиме в обов'язковій фіксації знань та умінь, отриманих студентами після кожного заняття, переробки вимагають і робочі навчальні програми.

Вдосконалення системи підготовки вимагає і те, що в сучасних умовах господарювання на зміну крупним багатогалузевим сільськогосподарським підприємствам прийшли невеликі, вузькоспеціалізовані фермерські господарства з площею 50 – 1000 га, де з економічної точки зору недоцільно використовувати головних спеціалістів за напрямками діяльності (механізація, електрифікація, агрономія, тваринництво, економіка і т. ін.). Тому, з метою суттєвого підвищення універсалізації майбутнього фахівця необхідно: збільшити кількість годин на вивчення агрономічних, технологічних, економічних дисциплін; переробити робочі навчальні програми економічних дисциплін з метою поглибленого вивчення питань вітчизняного та світового ринків сільськогосподарської продукції, а також питань сучасного менеджменту в сільськогосподарському виробництві; ввести виконання міждисциплінарного наскрізного комплексного курсового проекту.

Нинішня інноваційна модель випускника ТДАТУ – бакалавр, магістр – орієнтована на майбутнє. Освіта бакалавра відповідає рівню базової вищої освіти, рівень магістра – повній вищій освіті. Спроможність кафедр готувати магістрів знаходиться у прямій залежності від рівня наукової роботи викладачів і науковців, при цьому науку кафедр потрібно застосовувати в навчанні – такий підхід має стати істотною складовою магістерської підготовки. Оскільки наукова робота є важливою складовою навчання студентів, необхідно забезпечити участь всіх магістрів у науковій роботі, наукових семінарах, конференціях та виставках.

З метою підсилення практичної підготовки випускників потрібно для більш досконалого вирішення майбутніми фахівцями прикладних виробничих питань суттєво збільшити об'єм навчальної практики. Для досконалого вивчення майбутніми фахівцями повного, закінченого циклу сільськогосподарських - вдосконалити графік виробничої практики, шляхом планування її проведення в необхідні агротехнічні терміни. Бажаним було б в цикл дисциплін за вибором студента включити стажування та практику за кордоном, ознайомчу практику за кордоном, при цьому покращити рівень знання іноземних мов. Заохочувати проходження виробничої практики в "сімейних" фермерських господарствах та виробничих кооперативах.

Однією з вирішальних складових підготовки фахівців є якість виконання дипломних проектів та робіт, оскільки вони характеризують знання студентів та їх здатність інтегрувати ці знання, використовувати їх для вирішення практичних завдань.

Вдосконалювати рівень виконання дипломних проектів, як кінцевої мети навчання, необхідно як використовуючи знання спеціальних дисциплін з технології, планування та організації виробництва, управління, безпеки життєдіяльності тощо, що вивчаються на випускаючих кафедрах, так і інших дисциплін, що викладаються на супутніх кафедрах, наприклад, з агрономії, тваринництва, економіки, сучасних (інноваційних) технологій, тощо. Дипломний проект повинен бути синтезом курсових проектів, розрахунково – графічних та інших самостійних робіт, які виконувались на протязі кількох семестрів на різних кафедрах та об'єднані темою дипломного проекту. Необхідно вдосконалити і сам процес дипломного проектування шляхом заміни листів на роздатковий матеріал, виконаний за допомогою персонального комп'ютера та супровід захисту проекту за допомогою вказаного персонального комп'ютера, проводити демонстрацію комп'ютерного проектування. Бажано ввести комплексний екзамен з загальнотехнічних дисциплін, з вирішення практичних виробничих задач та з уміння працювати в програмі "Компас" та аналогічних, а також використовувати, як альтернативу дипломним проектам, державний іспит.

В останні роки зростає кількість виданої науково – методичної літератури: підручників, навчально – методичних посібників, методичних рекомендацій та навчальних програм, наукових видань, а також періодичних, довідкових та інших друкованих видань, однак особливі увагу необхідно приділити створенню електронних навчальних посібників та курсів, що дасть можливість покращити організацію самостійної роботи студентів.

Висновки.

1. Таким чином, в сучасному суспільстві рівень освіченості людини вже не визначається лише енциклопедичністю знань. Сьогодні суспільство потребує від освіченої людини уміння ефективно вирішувати різноманітні проблеми на основі існуючих знань, а також постійно поповнювати знання, тобто безперервно навчатися протягом усього життя.

2. Головними складовими моделі підготовки фахівця є компетентісно - орієнтована освіта та впровадження в навчальний процес європейської кредитно - трансферної системи (ECTS), спрямованих на комплексне засвоєння різних знань та способів практичної діяльності, завдяки яким людина успішно реалізує себе в різних галузях своєї професійної діяльності, набуває соціальної самостійності, стає мобі-

льною та кваліфікованою, вільно орієнтується в навколишньому середовищі та успішно вирішує складні професійні завдання.

Література

1. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 2 червня 1993 року за № 161 // Збірник нормативно – правових документів з питань вищої освіти. – К.: Аграрна освіта, 2006. – С. 160 – 176.
2. Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 20 жовтня 2004 року за № 812 // Збірник нормативно – правових документів з питань вищої освіти. – К.: Аграрна освіта, 2006. – С. 178 - 183.
3. Про впровадження кредитно - модульної системи організації навчального процесу. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2005 року за № 774 // Збірник нормативно – правових документів з питань вищої освіти. – К.: Аграрна освіта, 2006. – С. 183 – 189.
4. *Кюрчев В.М., Рогач Ю.П., Малюта С.І.* Практична підготовка – невід'ємна складова професійної майстерності фахівця // Удосконалення навчально – виховного процесу у вищому навчальному закладі. Збірник науково – методичних праць ТДАТУ. Вип. 13. – Мелітополь: ТДАТУ, 2009. – С. 3 – 5.

МОДЕРНИЗАЦИЯ АГРАРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ С ПОМОЩЬЮ МОДЕЛИРОВАНИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Ю.П. Рогач

Аннотация - Рассмотрены проблемы модернизации аграрного образования с помощью современной модели подготовки специалиста, отвечающего европейским критериям качества.

MODERNIZATION OF AGRARIAN FORMATION BY MEANS OF MODERN MODEL

Y. Rogach

Summary

Problems of modernization of agrarian formation by means of modern model of preparation of the expert answering to the European criteria of quality are considered.